

Decyzja
Prezydium KK
nr 185/25

ws. opinii o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” przedstawia opinię do poselskiego (Koalicyjny Klub Lewicy) projektu ustawy o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Celem projektu ustawy jest przywrócenie dodatkowego wynagrodzenia rocznego w instytucjach kultury.

Prezydium KK pozytywnie opiniuje propozycję przywrócenia tzw. „trzynastek”.

Autorzy projektu słusznie podkreślają w jego uzasadnieniu: „W praktyce oznacza to przywrócenie poczucia równości i sprawiedliwości w sferze publicznej, a także docenienie roli, jaką pełnią pracownicy kultury w życiu społecznym”.

Jednocześnie Prezydium KK zwraca uwagę, że przywrócenie tzw. „trzynastek” nie zmieni nierówności strukturalnych w zakresie wynagrodzeń pracowników instytucji kultury. Bazując na informacjach uzyskanych z Ministerstwa Kultury (załączniki do sprawozdań rocznych muzeów) dostrzegamy nierówności w porównywalnych grupach pracowników. Przykładem jest kluczowa dla działalności muzeów grupa pracowników merytorycznych odpowiedzialna za realizację podstawowych zadań instytucji kultury: opracowanie, ochronę, konserwację, dokumentację, inwentaryzację i upowszechnianie dziedzictwa. Od ich kompetencji zależy jakość programów, poziom opracowania zbiorów oraz standard udostępniania zasobów publiczności.

W latach 2022 —2024 wynagrodzenia tej grupy rosły nominalnie, jednak ich realna siła nabywcza nie zwiększała się ze względu na wysoką inflację i presję kosztową. Jednocześnie utrzymywały się bardzo duże różnice płac pomiędzy instytucjami: od wynagrodzeń oscylujących wokół poziomu płacy minimalnej po pensje zbliżające się do dwukrotności średniej sektorowej w najlepiej finansowanych jednostkach. W całym okresie około dwie trzecie instytucji wypłacało pensje poniżej średniej dla tej grupy, co potwierdza trwały charakter problemu.

Obecna sytuacja, będąca konsekwencją wieloletniej polityki ograniczającej waloryzację wynagrodzeń jedynie do najniższych płac oraz prowadzącej do spłaszczania siatki płac, stanowi poważne zagrożenie dla jakości funkcjonowania branży muzealnej i jej dalszego rozwoju.

Pracownicy kultury zrzeszeni w NSZZ „Solidarność” oczekują zapewnienia Organizatorom (w większości są to jednostki samorządu terytorialnego) dodatkowych środków na realizację wypłat „trzynastek”, tak by mogli przekazać je podległym sobie instytucjom kultury bez ograniczenia środków na ich działalność statutową oraz na wynagrodzenia pracowników.

Znając dotychczasowe podejście Organizatorów, brak dodatkowych środków spowoduje, iż Organizatorzy:

- wymuszą na podległych sobie dyrektorach instytucji kultury rozwiązanie problemu w ramach już przekazanych środków. Dyrektorzy będą zmuszeni do obciążenia środków na premie i nagrody, na odpisy na awanse, wynikające z zapisów układowych lub regulaminów wewnętrznych;
- dokonując koniecznych przesunięć budżetowych ograniczą (a wręcz w całości obetną) środki na dotacje celowe dla instytucji; na remonty, na zakup urządzeń czy na dofinansowanie wystaw czasowych w muzeach.

NSZZ „Solidarność” zwraca więc uwagę na niebezpieczeństwo presji Organizatora na instytucje kultury, aby przeprowadzać restrukturyzację zatrudnienia polegającą na jego redukcji, a szczególnie outsourcowanie jak największej ilości prac poza struktury stałego zatrudnienia. Mieliśmy już z tym do czynienia w poprzednich latach, szczególnie w okresie tzw. zamrożenia dotacji na fundusze płac w latach 2008-2015.

Gdańsk, 19 grudnia 2025 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

Zastępca Przewodniczącego KK
Sekretarz KK
NSZZ „Solidarność”
Grzegorz Adamowicz